

KÖVETELMÉNYEK

Alkotmányjog c. tantárgyból

személyügyi, munkaügyi és szociális igazgatási alapszakos levelező tagozatos hallgatók számára

Tantárgykód: **AJALK140MBAL1**

2024/2025. tanév I. félév

Számonkérés típusa: kollokvium

A hozzárendelt kreditpontok száma: 4

A tárgy jegyzője és oktatója: Hallók Tamás egyetemi docens

Előtanulmányi kötelezettség: –

Óraszám: 14 óra/félév

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T5

képesség: K2, K4

attitűd: A2, A4, A5, A6

autonómia és felelősség: F4, F7, F8, F10

1. Az oktatás célja:

Az alkotmányjog oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék az állami hatalomgyakorlás és a magyar államszervezet működésének elméleti és jogszabályai alapjait és az alapjogok rendszerét, különösen a szakmájuk során gyakran alkalmazandó gazdasági, szociális, kulturális jogokat.

2. Tantárgy tematikus leírása

1. Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai. A hatalommegosztás.
2. A jogforrási rendszer.
3. A képviselői és a közvetlen demokrácia intézményei: a választójog és a népszavazás.
4. Az Országgyűlés funkciói, szervezete. A képviselők jogállása.
5. A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei. A Kormány alkotmányos helyzete. A Kormány létrejötte és megszűnése.
6. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
7. Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírák jogállása. Az Alkotmánybíróság hatáskörei
8. Az alapvető jogok biztosa.
9. Az alkotmányos alapjogok rendszere.
10. Az alapjogok korlátozása.
11. Az egyenlőség, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
12. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
13. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
14. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog. A szociális biztonsághoz való jog.

3. Felmentési kérelmek elbírálása:

Alkotmányjogból csak az a levelező tagozatos hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult alkotmányjogot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75% egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

4. Vizsga:

A vizsga, írásban, illetve szóban történik a Tanszék által meghatározott vizsganapokon. Akinek nincs meg az aláírása, nem vizsgázhat.

5. Kötelező tananyag

Az alkotmányjog alapintézményei. Szerk.: Paulovics Anita. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc (megjelenés alatt)

6. Ajánlott irodalom

Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója.* Budapest, KJK-MTA ÁJI. 1994.

Sári János: *A hatalommegosztás.* Budapest, Osiris Kiadó, 1995.

Alkotmánytan I. Szerk.: Kukorelli István, Budapest, Osiris Kiadó, 2007.

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020.* Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

Bragyova András: *Az alkotmánybíráskodás elmélete.* Budapest, KJK–MTA Állam- és Jogtudományi Intézet. 1994.

Wade – Bradley – Bates – Himsworth: *Constitutional and Administrative Law.* Longman, London, New York, 1986.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. Szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt, Dublin,

7. A számonkérés követelményei

Kollokvium. A számonkérés az írott tananyagban és a kötelező jogszabályok ismeretén kívül kiterjed az előadáson elhangzottakra.

Vizsgakérdések

1. Az alkotmány fogalma és jellemzői, az alkotmányok típusai.
2. Az alkotmányjog fogalma és jellemzői. Az alkotmányosság fogalma és kritériumai.
3. A hatalommegosztás elmélete (Locke, Montesquieu, Constant, Bibó).
4. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei. Jogszabályok érvényessége és hatálya.
5. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok. A közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
6. Szokásjogi jogalkotás, bírói jog. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
7. Választási alapfogalmak, alapelvek és rendszerek (modellek).
8. A választói jogosultság. Az országgyűlési választások eredményének megállapítása: a mandátumok elosztása egyéni választókerületben és országos listán.
9. A népszavazás joga: a közvetlen és a közvetett demokrácia viszonya; a népszavazás fajtái, az országos népszavazás tárgya, főbb korlátai, érvényessége, eredményessége és kötőereje.
10. Az Országgyűlés funkciói és hatásköre. Az Országgyűlés megalakulása, megbízási ideje, működése. Az Országgyűlés tisztségviselői és szervezete. Az országgyűlési képviselők jogállása, mentelmi joga.
11. A köztársasági elnök jogállása: megválasztása, a megbízási ideje megszűnése. A köztársasági elnök hatásköre.
12. A Kormány alkotmányos helyzete, létrejötte, megszűnése. A Kormány hatásköre. A kormányzati felelősség: a bizalmi kérdés és a konstruktív bizalmatlansági indítvány.
13. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
14. Az alkotmánybírák jogállása.
15. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.
16. Az alapvető jogok biztosa (a tisztség betöltése, hatásköre és eljárása).
17. Az alkotmányos alapjogok rendszere: fogalma, csoportosítása. Az alapjogok korlátozhatósága.
18. Az egyenlőség fogalmai, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
19. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
20. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
21. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog.
22. A szociális biztonsághoz való jog.

Vizsgakérdések kreditbeszámításos hallgatóknak (korábbi JFSZ tanulmányok alapján):

4. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei. Jogszabályok érvényessége és hatálya.
5. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok. A közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
6. Szokásjogi jogalkotás, bírói jog. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
7. Választási alapfogalmak, alapelvek és rendszerek (modellek).
15. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.
17. Az alkotmányos alapjogok rendszere: fogalma, csoportosítása. Az alapjogok korlátozhatósága.
18. Az egyenlőség fogalmai, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
19. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
20. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
21. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog.
22. A szociális biztonsághoz való jog.

Egyéb tudnivalók:

A kötelező jogszabályok:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Zárthelyi dolgozat, megajánlott jegy:

A hallgatók megajánlott jegyet szerezhhetnek az alábbi feltételek szerint:

A hallgatók egy önkéntes zárthelyi dolgozatot írhatnak, amelyekben a Tanszék által kiadott alkotmányjogi feladatokat kell megoldani. A zárthelyi dolgozatot a hallgatók **december 13-án pénteken** írják meg.

Tanszékünk az elégséges (2), a közepes (3), a jó (4) és a jeles (5) érdemjegyet ajánlja meg.

Felmentési kérelmek elbírálása: A tantárgyból csak az a hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanulta a tantárgyat, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75%-os egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve az egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Adminisztratív ügyek intézése az A/6 222-es szobában történik, ügyintéző: Hodosi Gabriella

Előadások

Első előadás (Hallók Tamás)

IX. 21. szombat 8.30–12.40, **távoktatás** (5 óra)

Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai.

A hatalommegosztás.

A jogforrási rendszer.

A képviselői és közvetett demokrácia intézményei: a választójog és a népszavazás joga.

Második előadás (Hallók Tamás)

X. 11. péntek 16.–19.20, A/1. 220. tt. (4 óra)

Az Országgyűlés funkciói, szervezete. A képviselők jogállása.

A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei.

A Kormány feladata, létrejötte és megszűnése. A kormányzati felelősség.

Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet.

Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.

Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírák jogállása.

Az Alkotmánybíróság szervezete és hatáskörei.

Harmadik előadás (Hallók Tamás)

XI. 9. szombat 8.30–11.50, **távoktatás**. (4 óra)

Az alapvető jogok biztosa.

Az alkotmányos alapjogok rendszere. Az alapjogok korlátozhatósága.

Az egyenlőség, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.

A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.

A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog. A szociális biztonsághoz való jog.

Negyedik előadás (Hallók Tamás)

XII. 13. péntek 12.00–13.00, V. ea.

zárthelyi dolgozat írása

Miskolc, 2024. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék